Warszawa, 03-11-2026 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Anna Błaszczak-Banasiak

KMPT.022.1.2026.MI

Pan
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

dziękuję za przekazanie kolejnych wyjaśnień zawartych w piśmie z 9 października 2026 r. (znak: DL-I.40.32.2026), dotyczących uwag Rzecznika Praw Obywatelskich do projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wyżywienia osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Na wstępie pragnę ponownie podkreślić, że Rzecznik Praw Obywatelskich jest niezależnym organem stojącym na straży wolności i praw człowieka, niebędącym częścią administracji rządowej, którego niezależność gwarantuje art. 210 Konstytucji RP. Udział Rzecznika w pracach legislacyjnych ma charakter opiniodawczy i nie może być utożsamiany z uzgodnieniami międzyresortowymi. W konsekwencji brak odpowiedzi w wyznaczonym pięciodniowym terminie **nie może być w niniejszej sprawie traktowany jako uzgodnienie projektu ani jako dorozumiana akceptacja jego treści**, w szczególności wobec wcześniej zgłoszonych i niecofniętych zastrzeżeń Rzecznika.

Jednocześnie **podtrzymuję stanowisko wyrażone w pismach z 12 maja i 24 września 2026 r.** Przedstawione przez Ministerstwo wyjaśnienia nie rozwiewają

bowiem zasadniczych wątpliwości dotyczących adekwatności projektowanych stawek żywieniowych oraz mechanizmów zapewniających ich aktualność w przyszłości.

Nie podzielam stanowiska, zgodnie z którym uwzględnienie obiektywnych wskaźników ekonomicznych miałoby wykraczać poza zakres delegacji ustawowej, zobowiązującej Ministra Sprawiedliwości do określenia minimalnego dziennego kosztu posiłków i napojów. Ustalenie tego kosztu powinno opierać się na obiektywnych, weryfikowalnych przesłankach. Wykorzystanie w tym celu danych Głównego Urzędu Statystycznego, w szczególności wskaźnika cen żywności i napojów bezalkoholowych, pozostaje zatem w bezpośrednim związku z przedmiotem upoważnienia ustawowego.

Powoływanie się na doświadczenie służby kwatermistrzowskiej oraz analizę historycznych kosztów zakupu lub wytworzenia produktów spożywczych nie zapewnia samo w sobie wystarczającej transparentności przyjętych wyliczeń. Dodatkowo pominięcie kosztów osobowych i infrastrukturalnych ogranicza zakres przedstawionej kalkulacji. Okoliczności te przemawiają za stosowaniem obiektywnych kryteriów umożliwiających weryfikację, czy ustalone stawki rzeczywiście odpowiadają aktualnym warunkom ekonomicznym i pozwalają zapewnić wyżywienie odpowiedniej jakości.

Przypomnienia wymaga, że obowiązujące stawki nie były odpowiednio aktualizowane od 2016 r., a ustalenia przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji jednostek penitencjarnych wskazują na utrzymujące się problemy z jakością wyżywienia osadzonych, w szczególności monotonię posiłków i ograniczony udział świeżych produktów.

Wskazywany przez Ministerstwo brak mierników umożliwiających ocenę funkcjonowania regulacji stanowi, w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, **argument przemawiający za ich opracowaniem, a nie za odstąpieniem od ewaluacji.** Systematyczna analiza adekwatności stawek, uwzględniająca zmiany cen żywności oraz rzeczywistą jakość posiłków, pozwoliłaby uniknąć sytuacji, w której niezbędne korekty podejmowane są dopiero po wielu latach obowiązywania nieaktualnych regulacji.

Pragnę podkreślić, że Rzecznik Praw Obywatelskich nie kwestionuje potrzeby niezwłocznego podwyższenia stawek żywieniowych i zakończenia prac nad projektem. Dostrzegając pilną konieczność poprawy warunków bytowych osadzonych, nie sposób jednak uznać, że potrzeba sprawnego procedowania uzasadnia rezygnację z rozwiązań zapewniających długofalową skuteczność regulacji.

Mając powyższe na uwadze, zwracam się o uwzględnienie przedstawionych przez Rzecznika uwag, w dalszych pracach legislacyjnych, w tym podjęcie efektywnych działań zmierzających do wprowadzenia systematycznej, opartej na obiektywnych kryteriach oceny adekwatności stawek żywieniowych.

Z poważaniem

Anna Błaszczak-Banasiak

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/